

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Konzultační den

Sociální pohřby

14. března 2022

Motto

Dobré mravy jsou důležitější než zákony. Jsou-li zákony špatné, ale v parlamentu a ve vládě sedí mravní lidé, nemusí to vést ke katastrofě. Jsou-li zákony dobré, ale lidé se nehodlají řídit dobrými mravy, je permanentně zaděláno na katastrofu.

Edmund Burke (1729–1797)

Pravidla dnešního setkání

Vypnutá zařízení

Hlášení se o slovo v chatu

Program konzultačního dne 14. března 2022

1. Úvod (Marie Zezůlková)
2. Právní rámec agendy sociálních pohřbů (Tomáš Kotrlý)
 - Vývoj právní úpravy
 - Dozor obecně
 - Občanský zákoník
 - Zákon o zdravotních službách
 - Diskuze
3. Refundace nákladů ze strany MMR (Milan Mičo a Hanka Augustinová)
 - Účelně vynaložené náklady dle vyhlášky MMR
 - Administrativa ze strany MMR
 - Diskuze a následuje obědová přestávka 30 minut
4. Příklady špatné a dobré praxe (Tomáš Kotrlý)
 - Judikatura
 - Nejčastější dotazy (výdej uren, apod.)
 - Služba veřejné správy
 - Diskuze
5. Statistiky sociálních pohřbů a regulace cen MF
6. Diskuze a závěr (okolo 14:00 hod.)

Pandemie v pohřebnictví

**„Na pohřbech se soustrast nesmí vyjadřovat blízkým kontaktem
a je povinností mít roušku.“**

Viz Podmínky cestování do Chorvatska a návratu do ČR - rozhodnutí, které upravuje podmínky vstupu
(zveřejněno 28. 2. 2022)

Zveřejněno v ČR dne 2. 3. 2022, zdroj mzv.cz (MZV ČR) ~ Vydavatel: AliaWeb, spol. s r. o.

Pohřbívání cizinců do země doporučujeme

- **§ 5 (3)** zákona o pohřebnictví:

„U těla zemřelého státního příslušníka cizího státu může obec zajistit jeho zpopelnění v krematoriu

- **až po obdržení souhlasu příslušného státu**

Pokud obec tento souhlas do 1 měsíce od oznámení úmrtí neobdrží

- **zajistí pohřbení uložením do hrobu nebo hrobky“**

Jeden měsíc od oznámení úmrtí zastupitelskému úřadu znamená až 30 dnů mražení těla, které pak stejně musí obec pohřbít do země.

Zpracování pohřbu s nedodržením lhůt

11. 11. 2018 Rumun umírá v nemocnici

18 dní

29. 11. 2018 Oznámení o úmrtí obci

4. 12. 2018 Dopis odeslán na ZÚ Rumunsko

6. 12. 2018 Dopis doručen

18. 12. 2018 **Dovolená do konce roku**

19. 12. 2018 Odpověď ze ZÚ anglicky

2. 1. 2019 Překlad, dotaz na MMR

7. 1. 2019 Pohřeb do země

58 dní

Důstojné spočinutí

Kutná Hora upravila místa posledního odpočinku dvou cizinců.

V dubnu roku 2022 město oseje hroby travou.

Rozhodnutí Olomouce ze dne 21. února 2022

Pokud někdo, například klient Charity, prokazatelně předem deklaruje, jakým způsobem chce být pohřben (kremace nebo v rakvi do hrobu), bude toto „poslední přání“ odborem sociálních věcí města Olomouce respektováno.

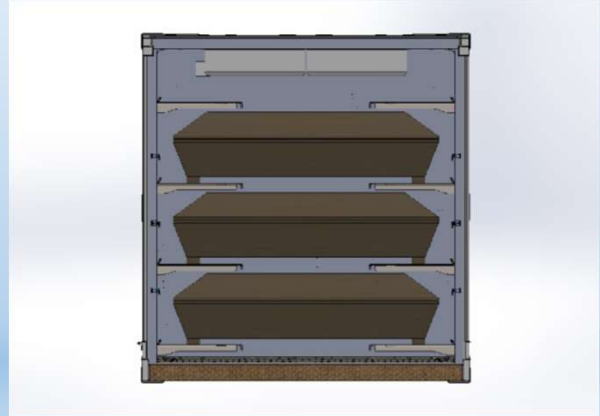
Dále se může jednat o klienty opatrovnického oddělení, nebo klienty Azylového domu, u kterých toto vyjádření vůle o způsobu pohřbu lze získat.

Citace z materiálu schválené radou města "Změna organizace sociálních pohřbů"

Obec v roli příkazce pohřbení

- Smluvní vztah s pohřební službou dle § 2430 a násl. občanského zákoníku:
 - obec přesně stanoví
 - IČO pohřební služby
 - adresu márnice
 - adresu krematoria a pohřebiště
 - typ rakve
 - velikost pohřebního vozidla
 - datum pohřbení
 - datum uložení urny na hřbitov
 - číslo hrobu (loučky)
 - rozsah služeb musí PS písemně potvrdit
 - převzít za ně odpovědnost
 - nesmí se odchýlit bez souhlasu obce
 - cokoli PS neprovede osobně, zodpovídá za to, jako by to osobně prováděla

Pohřbení není pohřeb

- **Pohřeb** je zejména obřadní doprovázení zemřelého do místa pohřbení (kondukt)
- **Pohřbení** je povinné vždy a jako takové je definováno zákonem

Jaký je rozdíl mezi Wake (bdění) a Funeral (pohřeb)?

- **Bdění** je dlouhotrvající neformální obřad, který se koná v domě zesnulého či domě smutku
 - Rodina a přátelé se shromažďují u otevřené rakve a kdykoli zase odcházejí
 - Dává příležitost přátelům a známým vzdát úctu mrtvému na osobnější úrovni
 - Být celou noc vzhůru s mrtvým tělem odkazuje na Velikonoce

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Ekumenický obřad nad urnami ze sociálních pohřbů 2021

- Praha 7 se v roce 2017 rozhodla zřídit zesnulým z městské části hrob na holešovickém hřbitově
- urny do té doby končily na anonymních loučkách
- posledního rozloučení se zúčastnil
 - starosta Prahy 7 Jan Čížinský
 - farář římskokatolický P. Pavel Semela
 - kazatel Církve československé husitské v Praze 7 Richard Urban
 - Tomáš Kotrlý z Ministerstva pro místní rozvoj

12

Pohřebné v působnosti obcí

- Obec Dívčí Hrad na Bruntálsku proplácí pozůstalým náklady vynaložené na pohřbení zesnulých, kteří trvale žili na jejím území.

Proplácením nákladů na pohřbení vyjadřuje obec se zhruba třemi stovkami obyvatel dík všem svým občanům, kteří zde měli v době úmrtí trvalé bydliště.

Zároveň tím vyjadřuje úctu zesnulým, kteří ve vsi v těsném sousedství polských hranic měli svůj domov a byli součástí tamní komunity.

Východiska právní úpravy

- Mrtvé lidské tělo není věc v právním slova smyslu (§ 493 OZ)
 - Res extra commercium - umrlec
 - Res religiosae - hrob
- K tělům zemřelých nelze mít práva ani povinnosti (kromě práv osobnostních)
 - Ius sepulchri – právo pohřbít
 - Ius funerandi – právo konat pohřby
- Lidské ostatky mimo pohřebiště převezme dědic (subsidiární povinnost § 92 odst. 2 OZ)

Lidský pozůstatek *corpus humanum*

- soubor orgánů a orgánových soustav
- mrtvé lidské tělo a jeho části
- anatomicko-patologický odpad
- jiný lidský pozůstatek
 - plod po potratu
 - placenta
- mrtvě narozené dítě

Obaleno je igelitovou fólií kvůli počáteční domněnce zabránění šíření viru a také z důvodu nedostatku vaků. Indonéská nemocnice, National Geographic 8/2020

Pohřbívací povinnost státu, nikoli obce

- Před rokem 2002 neexistovala zákonná pohřbívací povinnost
 - Nařízení ministra zdravotnictví 8/1955
 - Vyhláška 47/1966
 - Vyhláška 19/1988
 - Vypravitel pohřbu se měl přihlásit k tělu do 96 hod. od zjištění úmrtí
 - Vypravitel pohřbu sjedná pohřeb do 96 hod. od oznámení úmrtí
- Pohřbívací povinnost obcí od 1. 1. 2002 – 31. 8. 2017
- Od 2014 s účinností § 114 občanského zákoníku nelze přinutit nikoho pohřbít druhého a zavádí se zákonná povinnost obcí rozhodnout, jaký kdo bude mít pohřeb
- Od 1. 9. 2017 pohřbívá stát prostřednictvím obcí
 - Jedná se o přenesenou působnost (§ 5 ZPOH)

Obec smí žádat MMR od 1. 1. 2002

- Náklady na sociální pohřeb se nedají promlčet
- MMR nesmí namítat obci jako žadateli o refundaci promlčení takové žádosti
- § 619 odst. 1 a odst. 2 OZ je institutem promlčení výlučně soukromoprávním
- Jedná se o veřejnoprávní vztah uvnitř státní správy, ve kterém MMR vystupuje v pozici ústředního orgánu státní správy v oblasti pohřebnictví

Smlouvy s pohřební službou

- Statutární město/město/obec
 - uzavírá smlouvy o pohřbení v samostatné působnosti
 - dozoruje plnění smluv o pohřbení v samostatné působnosti
 - MMR kontroluje na vyžádání smlouvy pouze z hlediska zákona o pohřebnictví
 - MMR není finanční kontrolou ani kontrolou regulace cen (audit, SFÚ)
- Magistrát/městský úřad/obecní úřad
 - žádá o refundaci nákladů dědice/stát v přenesené působnosti
 - projednává přestupky v pohřebnictví v přenesené působnosti

Smlouva o přenosu příslušnosti k zajištění pohřbení

Malé obce smí sejmout ze sebe odpovědnost za agendu tzv. sociálních pohřbů.

Pro obce s nízkým počtem zaměstnanců představuje naplnění pohřbívací zákonné povinnosti pohřbít personální a administrativní zátěž.

Často nezbývá, než aby vše zajistil sám neuvolněný starosta.

Návrh vzorové veřejnoprávní smlouvy ke stažení www.MMR.cz:

<https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/pohrebnictvi/socialni-pohrby/zakladni-informace>

Zákon o obcích je vyloučen

- § 63 (1) zákona o obcích je v § 5 (1) ZPOH vyloučen
 - „Obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost **ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností**, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž **budou** orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce (jiných obcí), která je (které jsou) účastníkem veřejnoprávní smlouvy.
 - Předmětem veřejnoprávní smlouvy nemůže být přenesená působnost, která je na základě zákona svěřena orgánům jen některých obcí.
 - K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.“

Pohřebnictví před novelou

	Subjekt	Uložení	Zákon o pohřebnictví
Lidské pozůstatky	Cizinec	Hrob, hrobka	§ 5 odst. 2
	Část těla ex mortuo		§ 5 odst. 1
	Tělo bez totožnosti		§ 5 odst. 1
			Zákon o zdravotních službách
Odpad	Část těla ex vivo	Skládka	§ 91
	Mrtvě narozené dítě		?
	Plod po potratu		§ 91

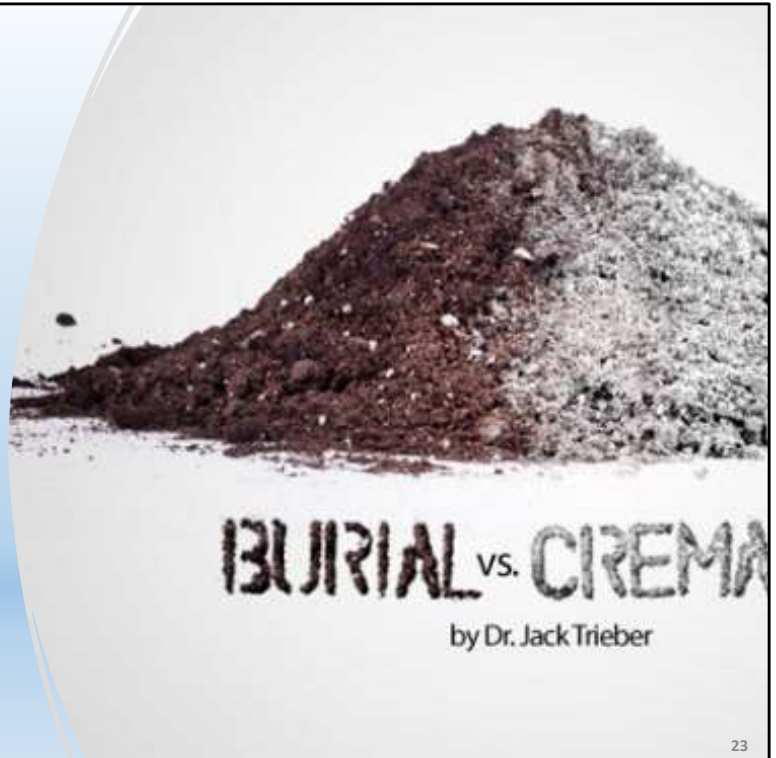
Pohřebnictví po novele

		Subjekt	Uložení	Zákon o pohřebnictví
Lidské pozůstatky	Tělo zemřelého	Cizinec	Hrob, hrobka	§ 5 odst. 3
		Část těla <i>ex mortuo</i>		§ 5 odst. 3
		Tělo bez totožnosti		§ 5 odst. 3
		Mrtvě narozené dítě	Hrob, hrobka, žeh	§ 5 odst. 1
	Jiný lidský pozůstatek (plod)	§ 5a odst. 1		
			Zákon o zdravotních službách	
Biologický materiál	Část těla <i>ex vivo</i>	Skládka	§ 91	
	Plod po potratu	Pohřebiště		

Lidský ostatek

- Kost, hebr. *ecem*, což odpovídá řec. *Sóma* (u primitivních národů: podstata, jež nejde vyvrátit)
- Prach – hebr. *afar*
- Popel – angl. *Ashes*, něm. *Asche*
 - ASH (něm. *Staub*) je jakýkoli popel/prach
 - ASHES jsou spálené pozůstatky lidského těla
- Lze uložit mimo pohřebiště
 - aniž by se tím ale dotkl **důstojné památky** (právně nepřesně důstojnosti) zemřelého
 - **mravního citění veřejnosti**
 - § 4 odst. 1 písm. f) PohřZ

Pohřebnictví v krajích

Středočeský

Bc. Aneta Krombholzová – krombholzova@kr-s.cz

Jihočeský

Ing. Zuzana Lerchová – lerchova@kraj-jihocesky.cz

Plzeňský

Lenka Štychová – lenka.stychova@plzensky-kraj.cz

Karlovarský

Bc. Romana Špindlerová, DiS. – romana.spindlerova@kr-karlovarsky.cz

Ústecký

Bc. Zuzana Dynterová – dynterova.z@kr-ustecky.cz

Liberecký

Bc. Tomáš Vávra – tomas.vavra@kraj-lbc.cz

Královéhradecký

Mgr. Veronika Janáčková – vjanackova@kr-kralovehradecky.cz

Pardubický

Jana Hanzlíková – jana.hanzlikova@pardubickykraj.cz

Vysočina

Mgr. Daniel Trtík – Trtik.D@kr-vysocina.cz

Jihomoravský

Bohumila Klašková – klaskova.bohumila@jmk.cz

Ing. Tereza Břínková – brinkova.tereza@jmk.cz

Petr Holas, DiS. (odbor zdravotnictví) – holas.petr@jmk.cz

Olomoucký

Svatava Grygarová, DiS. – s.grygarova@olkraj.cz

Moravskoslezský

Ing. Lukáš Vok – lukas.vok@msk.cz

Zlínský

Ing. Petr Gistinge – petr.gistinge@kr-zlinsky.cz

Ing. Zuzana Gajošová – zuzana.gajosova@kr-zlinsky.cz

Hlavní město Praha

Mgr. Petra Vinařová – petra.vinarova@praha.eu

Krajské úřady - dozor nejen sociálních pohřbů

zákaz

- neoprávněného otevření hrobu nebo hrobky
- exhumace bez povolení za podmínek ZPOH podle § 22 odst. 5
- pohřbívat domácí mazlíčky nebo popel z anatomicko-patologického odpadu
- ustálené hladiny podzemní vody na hřbitovech přímo pod povrchem

povinnost

- evidence pohřbených formou vázané knihy (nikoli hrobů)
- oznámit bezodkladně provozovateli pohřebiště adipocire (hydrogeologické průzkumy)
- provozovat pohřebiště v souladu s řádem
- vydat a zveřejnit řád pohřebiště

Inspekce Ministerstva pro místní rozvoj

výběr z přestupků

- povinnost zdržet se chování nešetrného k citům pozůstalých
- povinnost souhlasu zemřelé osoby
 - s balzamací a konzervací
 - s výstavem balzamovaného těla po 1 týdnu od úmrtí
- zákaz
 - vystavit nebalzamované tělo po 1 týdnu od úmrtí
 - pohřbení mimo pohřebiště nebo krematorium
 - hromadného pohřbení (do země i žehem)
 - kryonizace, kompostace, resomace apod.

Darování těla anatomům

Pokud se k zemřelému nikdo nepřihlásí do 96 hodin od oznámení úmrtí, tělo získají ze zákona o pohřebnictví (§ 5 odst. 1) anatomické ústavy od obce v rámci agendy sociálních pohřbů.

Je však nutné, aby ústavy s obcemi komunikovaly a podle zákona o zdravotních službách před samotnou anatomickou pitvou si nejprve vyžádaly písemný souhlas osoby blízké k zemřelému.

Anatomické pitvy

- „Šest až osmačtyřicet hodin se tělo mrazí.“
- „Provede se potom fixace, při které tělo skrz tepny ošetříme nástřikem směsi alkoholu, glycerinu a formaldehydu. Tak se také uloží do kádí,“ doplňuje Kachlík.
- „V každé takové kádi může plavat až pět lidských těl, většinou jsou tady uložena zhruba půl roku.“

Zdroj: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/medici-v-metropoli-dostali-unikat-virtualni-pitevni-stul-20191017.html

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Přestávka 10 minut

DIGIBRÁNA k sociálním pohřbům

- <https://refundacepohrby.mmr.cz/>
- Po vyplnění nezbytných údajů stiskněte tlačítko Kontrola úplnosti vyplnění
- Bude-li vše v pořádku, objeví se pod formulářem přehled vyplněných dat a tlačítko ODESLAT
- Odesláním se formulář vymaže, proto si včas přehled vyplněných dat zkopírujte a uložte do nového listu tabulkového editoru.
- Tlačítkem **Uložit data** obec uloží do trvalé paměti aktuálně vyplněné údaje o obci, pohřebišti a vybrané pohřební službě
- Ukládání dat funguje jen při povoleném lokálním ukládání dat nebo při povolených cookies

Pochvala ze strany MMR

Vážený pane vedoucí,

dovolte mi, abych Vám tlumočil pozitivní ohlasy na práci paní ..., referentky sociálního odboru magistrátu města ... Během uplynulého roku obdrželo Ministerstvo pro místní rozvoj, jakožto garant oblasti pohřebnictví, několik pochvalných e-mailů, v nichž byly zmíněny profesionální přístup, ochota a vstřícnost paní ... směrem k občanům města ...

S pozdravy

Tomáš Kotrlý

Urna patří na hřbitov

- § 92 odst. 2 OZ pro sociální pohřby nelze aplikovat
 - Lex specialis derogat legi generali
 - princip povinného hřbitova je stanoven v § 5 odst. 2 ZPOH:

„Zajišťuje-li obec pohřbení těla zemřelého zpopelněním, je jeho součástí uložení urny s lidskými ostatky na veřejném pohřebišti.“

- O uložení urny na hřbitově musí být záznam ve hřbitovní knize
- Tuto povinnost nelze obcházet tím, že obec urnu uloží v provozovně pohřební služby, která se nachází na hřbitově

Obec není výdejna urn

Kdokoli jako první požádá obec o vydání urny, měla by obec provozovateli pohřební služby povolit urnu s křemáčným popelem zemřelého žadatelí vydat, avšak s tím, že žadatel uhradí obci náklady spojené s pohřbením.

K době od uložení urny v depozitu pohřební služby do chvíle jejího uložení na veřejném pohřebišti doporučujeme, aby byla co nejkratší.

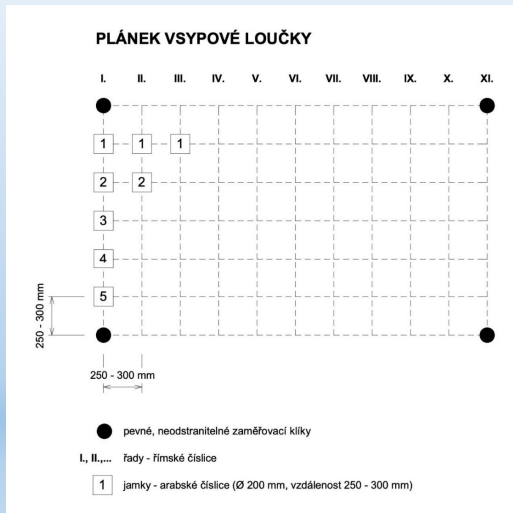
Obce by měly vybrat takové pohřební služby, které uloží urny ze sociálních pohřbů na veřejném pohřebišti v co nejkratší době a každém ročním období.

V případě, že o vydání urny požádá někdo poté, co již byla urna se zpopelněnými lidskými ostatky uložena na veřejném pohřebišti, je nutné postupovat podle právní úpravy exhumace v zákoně o pohřbnictví.

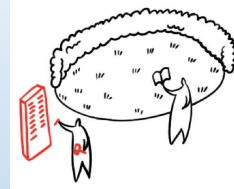
Náklady na exhumaci hradí ten, kdo o ni požádal (§ 22 odst. 5 zákona o pohřbnictví).

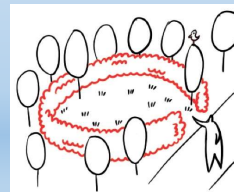
Vsyp, rozptyl

TOMAN, Josef. Rozptyl a vsyp: Pokrokové ukládání zpopelněných ostatků.
Praha: Společnost přátel žehu, 1983.

Na dobře dostupném místě poblíž loučky je vhodné umístit společnou desku, kam lze na přání pozůstalých uvádět jména zemřelých.

Umístění keřů na hranici rozptylové loučky je žádoucí, neboť zde brání rozfoukání čerstvě rozptýleného popela.

Vratky ze sociálních pohřbů MMR

- Obec není povinna pro MMR vytvářet přehled o čerpání a použití prostředků na sociální pohřby ani sdělit cokoli o nepatrném majetku
- Obec je povinna vratet MMR na jeden z jeho níže uvedených účtů jakýkoli peněžní prostředek, který jí byl dobrovolně uhrazen pozůstalými, i když s určitou časovou prodlevou.
- Jako variabilní symbol platby je třeba uvést rodné číslo pohřbeného a do poznámky jeho jméno.
 - Bankovní účet MMR číslo 19-629001/0710 (pouze v případě, kdy se jedná o vratku pohřbeného vyplaceného v minulých letech)
 - Bankovní účet MMR číslo 629001/0710 (pouze v případě, kdy se jedná o vratku pohřbeného poskytnutého v témže roce)

Vracet se musí vše, co není nepatrný mejetek

- Pokud obec přijme po refundaci nákladů peníze po zůstaviteli, které mu chce zaslat typicky Česká správa sociálního zabezpečení, a není to nově soudním komisařem prohlášeno za nepatrný majetek, pak je tato částka ve stejné množině vratek jako dobrovolný příspěvek pozůstalých.
- Obec musí dodatečné příjmy z vypravení pohřbu MMR vrátit.

DOMAŽLICKÝ **deník**

Prostitutku pohřbí obec

Domažlicko – Obec Babylon na Domažlicku musí na své náklady pohřbit prostitutku, jejíž tělo našla místní žena při vycházce na začátku ledna. „Údajná prostitutka zemřela na našem katastrálním území, takže jí musíme vystrojit pohřeb,“ potvrdil Deníku starosta Babylonu Pavel Bambásek.

Oznámení o nálezu těla přijali policisté 5. ledna, podle nich šlo o ženu (39) z obce

u Písku. Proč žena v Babyloně zemřela, policie šetří.

„Byla nařízena soudní pitva. Případem se zabývají vyšetřovatelé z Domažlic,“ řekla policejní mluvčí Dana Ladmanová.

Prostitutky jsou v Babyloně, který je blízko hranic s Německem, letitým problémem. U hlavní silnice, která vede na Folmavu a dál do Německa, postávají už více než třicet let. **(zun)**

Přestávka 30 minut

Zákon o zvláštních řízeních soudních

§ 110

Dědic, vypravitel pohřbu a stát

(1) Účastníky řízení o pozůstalosti jsou ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici /.../

(2) Odstavec 1 se nepoužije, bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno, protože zůstavitel nezanechal majetek (§ 153) nebo protože zanechal majetek bez hodnoty nebo majetek nepatrné hodnoty (§ 154); v tomto případě je účastníkem ten, kdo se postaral o pohřeb zůstavitele.

Usnesení dědického soudu

Okresní soud v Rakovníku r o z h o d l t a k t o:

- Majetek nepatrné hodnoty zůstavitelkou zanechaný, představující:
 - hotovost, uloženou na depozitním účtu Domova seniorů, poskytovatele sociálních služeb, ve výši **43.974,94 Kč**
 - prsten ze žlutého kovu s červeným kamínkem uložený na hmotných depozitech Domova seniorů, práva spojená s vkladní knížkou číslo (staré číslo účtu), vedenou u České spořitelny, a. s., na jméno ..., r. č. v obvyklé ceně ke dni úmrtí zůstavitelky **14.595 Kč**
 - práva spojená s vkladní knížkou číslo ... (staré číslo účtu), vedenou u České spořitelny, a. s., na jméno ..., r. č. ... v obvyklé ceně ke dni úmrtí zůstavitelky **39.807,76 Kč**
 - se vydává městu ..., které se postaralo o pohřeb zůstavitelky.
- Řízení o pozůstalosti se zastavuje.

List o prohlídce zemřelého (LPZ)

- Pohřeb lze vypravit i bez LPZ
- Oznámení úmrtí stačí telefonicky (lékař, pracovník nemocnice, Policie ČR, apod.)
- MMR nepožaduje LPZ, úmrtí si ověří v registru obyvatel
- Policie ČR
 - povinna vyhledat osobu blízkou zemřelému na žádost lékaře
 - není povinna oznamovat úmrtí osobám blízkým
 - (§ 86 odst. 1 písm. h/ zákona o zdravotních službách)
 - nemá povinnost obci cokoli sdělovat
 - (ani podle § 80 odst. 1 písm. c/ zákona o Policii ČR)

Nepatrný majetek vs. pozůstalost

- Nepatrný majetek zůstavitele náleží obci jako odměna za vypravení pohřbu
- Obec nemusí nepatrný majetek do svého vlastnictví nabýt
- U majetných zůstavitelů hradí obci náklady za pohřbení a zajištění hrobového místa dědicové (srov. ustanovení § 1701 občanského zákoníku)
 - o těchto sociálních pohřbech MMR nemá žádné informace
 - obce
 - mají povinnost vymáhat pohledávku po dědicích
 - nemají informační povinnost vůči MMR

Nejvyšší soud 24 Cdo 785/2020

- Nepatrný majetek náleží poté povinně Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (není nucen dědicům)
- Obec se nemusí od ledna 2021 obávat, že řízení o pozůstalosti zastavené z důvodu nemajetnosti zůstavitele bude ukončeno soudně nařízenou likvidací nepatrného majetku
- MMR je oprávněno obci provést refundaci, což u likvidace možné nebylo

Reálná kazuistika

Náklady na období mezi úmrtím a oznámením úmrtí **obce nesmí uhradit**

Jedná se zejména o tyto náklady:

Prvotní výjezd a úprava těla

Přechodné uložení těla

Převozy na pitvu a z pitvy do místa pohřbení

Bez objednávky nelze obci nic fakturovat

Dobrá praxe:

Až po uplynutí dvou dnů od podání oznámení obci si některé nemocnice účtují poplatky za přechodné uložení těla

Judikatura 8 C 302/2018-163

2017 před nástupem do hospice (volba PS A)

17. 07. 2018 úmrtí matky v hospici
Převezena do pohřební služby A

19. 07. 2018 dcera sjednává pohřeb u PS A

21. 07. 2018 mělo být oznámeno úmrtí obci

24. 07. 2018 zahájeno mražení těla

30. 07. 2018 Oznámení o úmrtí obci

31. 07. 2018 Obec sjednala pohřeb u PS B

4. 8. 2018 Pohřeb žehem

7. 8. 2018 obec sdělila PS A, že neproplatí
daňový doklad částka 20 620 Kč

hradí hospic

hradí fyzická osoba

hradí obec

14 dní navíc tělo leželo v márnici

Právní věty judikatury 8 C 302/2018-163

- Žalobce jako podnikatel v oboru pohřebnictví nemůže přenášet na obec, potažmo na stát svoje podnikatelské riziko
- Daná situace vyplývá ze zásady *pacta sunt servanda*
- Tato zásada pak je vložena do § 3 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku
- Pokud vznikly žalobci náklady související s nakládáním těla zemřelé, tak je nutno, aby se jich domáhal po dceři zemřelé
- Ze všech těchto skutečností vyplývá, že obec není v daném sporu pasivně legitimována, a proto soud žalobu zamítl
- O náhradě nákladů řízení rozhodl soud tak, že přiznal obci, jež byla v řízení zcela úspěšná, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 22 238,24 Kč. Tyto náklady sestávají ze zaplaceného soudního poplatku v částce 1 031 Kč a nákladů zastoupení advokátem
- Vedlejšímu účastníku - Ministerstvu pro místní rozvoj žalobce uhradil celkem 2 646 Kč

Právní věty judikatury 8 C 302/2018-163

- Provozovatel pohřební služby vypravující pro obec **sociální** pohřeb nesmí účtovat obci ceny smluvní, ale věcně regulované
- Vzhledem k neúčelnému vynaložení nákladů by navíc obci tyto náklady nebyly proplaceny v souladu s § 5 odst. 5 ZPOH Ministerstvem pro místní rozvoj, ale ani dědici
- Zemřelá osoba by neměla být rukojmím žádných soukromoprávních smluv
- V případě, že osoba, u které se tělo zemřelého nachází, neinformuje neprodleně podle § 5 odst. 6 ZPOH obec, dopustí se přestupku podle § 27 odst. 9 ZPOH
- Rozsudek potvrdil Krajský soud v Ústí nad L. 10. října 2019, č. j. 9 Co 180/2019-226.

Služba veřejné správy podle § 114 OZ

- Je rozdíl mezi *rozhodnout o pohřbu a vypravit pohřeb*
- Jiná osoba zpravidla rozhoduje, jiná pohřbívá (nebo daruje tělo vědě)
- Za svého života může osoba na obecním úřadě výslovně uvést do protokolu své smuteční aranžmá, zejména zda chce být pohřbena do země (případně kde) nebo žehem (případně kde), do hrobu, jehož je nájemcem nebo do hrobu s předchozím souhlasem nájemce
- Obec v roli vypravitele pohřbu by měla rozhodnout, co z *protokolárního pořízení pro případ smrti* v rámci sociálního pohřbu splní, a co už splnit z objektivních důvodů nemůže
- Zákonnou podmínkou této obecní služby je, že Policie České republiky po úmrtí nenalezne osoby blízké a zároveň obci, ve které člověk zemřel, oznámí úmrtí včas

<https://portal.gov.cz/sluzby-vs/prani-o-podobe-pohrbu-osob-bez-blizkych-pribuznych-S442>

Služba veřejné správy podle § 114 OZ

- Týká se vás to, pokud:
 - Nemáte rodinu ani osoby blízké a chcete rozhodnout, jakým způsobem a kde má být vaše tělo po smrti pohřbeno nebo kde mají být uloženy vaše zpopelněné lidské ostatky
- Jaký má služba benefit?
 - Máte možnost rozhodnout, jakým způsobem budete pohřben/a, i když není nikoho, kdo by vám tuto službu zajistil dobrovolně
- Kdy a kde službu řešit
 - Rozhodnutí o pohřbu můžete učinit kdykoliv a na jakékoliv obci

<https://portal.gov.cz/sluzby-vs/prani-o-podobe-pohrbu-osob-bez-blizkych-pribuznych-S442>

Služba veřejné správy podle § 114 OZ

- Co potřebujete, pokud službu řešíte
 - Stačí doklad totožnosti s fotografií
- Kde a jak službu řešit
 - Navštivte obec, v níž jste přihlášení k trvalému pobytu nebo obec, o níž předpokládáte, že v ní zemřete (např. v místním hospici). Výhodou bude, pokud jste v obci zároveň nájemcem hrobového místa nebo kolumbární schránky.
- V případě, že skonáte v jiné obci než v obci, kde máte trvalé bydliště, obec, na jejímž území dojde k vašemu skonu, si vyžádá od obce, v níž je místo vašeho trvalého bydliště, zanechané výslovné, protokolární nebo písemné rozhodnutí o pohřbu.
- Pokud není známa osoba blízká a do 96 hodin od oznámení úmrtí ani vypravitel pohřbu, obec zajistí slušné pohřbení (sociální pohřeb) v souladu s vyhláškou č. 277/2017 Sb., o postupu obce při zajištění slušného pohřbení, přičemž bude muset respektovat základní vámi předem dané aranžmá vašeho pohřbu (zejména způsob pohřbení; adresa pohřebiště; číslo hrobového místa; text na označení hrobového místa).
- Náklady na váš pohřeb se budou hradit z vaší pozůstalosti. Nebude-li vaše pozůstalost stačit k úhradě pohřebních a hřbitovních výloh, proplatí obci pouze účelně vynaložené náklady na pohřbení stát - pohřbení (zem/žeh); opatření hrobového místa.
- Kolik budete platit za úkon
 - Výši poplatku stanoví obec dle svého ceníku

Zelené pohřbívání legální i v ČR

A GREENER WAY TO GO

From preparing bodies to burying them in natural settings, the green burial movement is attempting to make death more environmentally friendly and, in some ways, closer to the way it was in the past. A comparison:

STANDARD BURIAL

Burials use formaldehyde embalming and long-lasting caskets. They can easily cost \$10,000.

A standard grave site, often landscaped and well-maintained, features a large headstone made of granite or flat bronze. Fertilizer and pesticides are used on the grass.

Below ground, a casket made of steel, finished wood and copper rests inside a concrete vault capped by a thick concrete lid.

Source: Nathan Butler

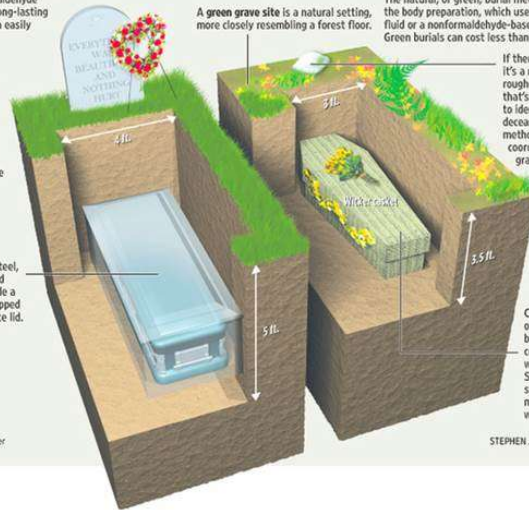
NATURAL BURIAL

The natural, or green, burial method starts with the body preparation, which uses no embalming fluid or a nonformaldehyde-based formula. Green burials can cost less than \$2,000.

If there's a headstone, it's a rock or a piece of rough-cut limestone that's flat on one side to identify the deceased. Some methods use GPS coordinates to spot a grave's location.

Caskets are made of wood, plywood, bamboo, cardboard, cornstarch or wicker. Sometimes a shroud or quilt may be used to wrap the body.

STEPHEN J. BEARD / The Star

Sepulkrální kultura

Funkcionalistická

Označení pohřbených

Hrobová deska

Číslo hrobu

Pomníková

Uctění pohřbených

Náhrobek

Krycí deska

Označení válečného hrobu

Velikost označnicku je vzhledem k desce neadekvátní
Praha 8, Dáblický hřbitov, čestné vojenské pohřebiště

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Hrobová deska v italské Bologni

Foto: Tomáš Kotrlý

Vyhláška č. 277/2017 Sb., § 4 odst. 1 písm. c)

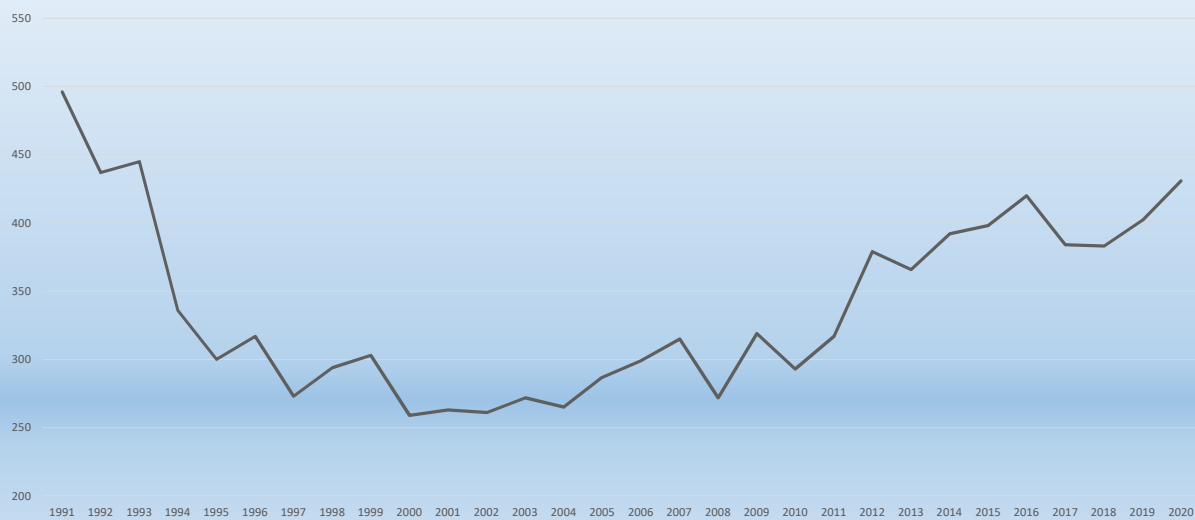

Změna působnosti MMR, krajů a obcí

Rok	Počet pohřbů	Refundováno MMR celkem (v tisících Kč)
2007	140	849
2008	345	2 027
2009	410	2 499
2010	726	4 600
2011	918	5 756
2012	1362	8 999
2013	1445	9 404
2014	1312	8 750
2015	1444	9 605
2016	1448	9 584
2017	865	6 370
2018	1209	9 691
2019	1124	9 870
2020	1317	11 992
Ostrava Poruba	72	562
2021	1891	17 887
Brno střed	80	734

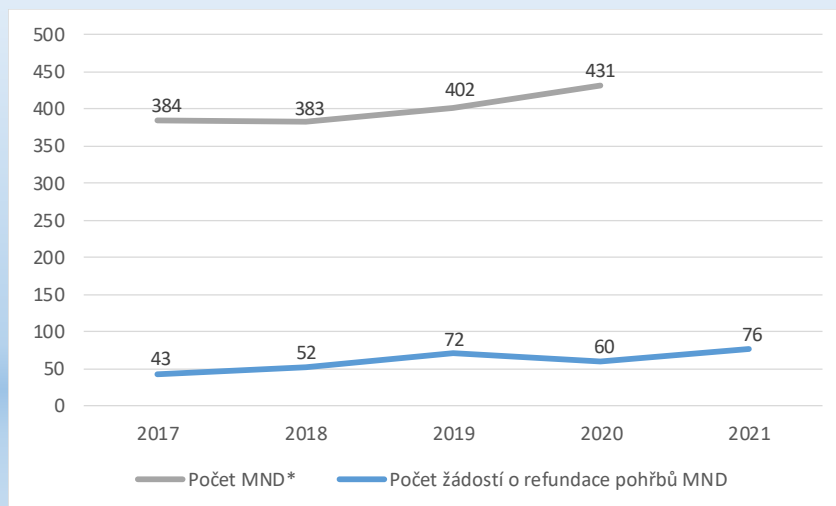

Vývoj počtu mrtvě narozených dětí 1991-2020

Porovnání počtu mrtvě narozených dětí s počtem žádostí o refundace jejich pohřbů 2017-2021

* ČSÚ zatím nezveřejnil hodnoty za rok 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Filtrováno				
1 889 317 318 5 941				
Kraj	Rok	Požadováno Kč	Počet	Průměr
Hlavní město Praha	2017	4 524	1	4 524
Hlavní město Praha	2018	74 891	16	4 681
Hlavní město Praha	2019	121 066	26	4 656
Hlavní město Praha	2020	138 964	28	4 963
Hlavní město Praha	2021	161 728	34	4 757
Středočeský kraj	2018	8 692	2	4 346
Středočeský kraj	2019	17 228	4	4 307
Středočeský kraj	2020	14 734	2	7 367
Středočeský kraj	2021	45 027	6	7 505
Jihočeský kraj	2018	6 802	1	6 802
Jihočeský kraj	2019	5 296	1	5 296
Jihočeský kraj	2021	7 517	1	7 517
Plzeňský kraj	2019	26 320	4	6 580
Plzeňský kraj	2020	6 580	1	6 580
Ústecký kraj	2018	30 940	5	6 188
Ústecký kraj	2019	89 822	21	4 277
Ústecký kraj	2020	76 767	16	4 798
Ústecký kraj	2021	180 318	35	5 152
Ústecký kraj	2022	12 604	2	6 302
Liberecký kraj	2018	16 820	2	8 410
Liberecký kraj	2019	50 579	6	8 430
Liberecký kraj	2020	36 442	4	9 111
Liberecký kraj	2021	49 810	6	8 302
Královéhradecký kraj	2018	7 381	1	7 381
Královéhradecký kraj	2019	7 726	1	7 726
Královéhradecký kraj	2020	16 944	3	5 648
Královéhradecký kraj	2021	45 925	8	5 741
Pardubický kraj	2018	16 730	3	5 577
Pardubický kraj	2019	17 451	3	5 817
Pardubický kraj	2020	5 744	1	5 744
Pardubický kraj	2021	36 125	6	6 021
Pardubický kraj	2022	7 553	1	7 553
Kraj Vysočina	2020	14 029	1	14 029
Jihomoravský kraj	2020	28 193	4	7 048
Jihomoravský kraj	2021	38 421	4	9 605
Olomoucký kraj	2019	13 338	2	6 669
Olomoucký kraj	2020	10 257	1	10 257
Olomoucký kraj	2021	7 990	1	7 990
Zlínský kraj	2018	4 600	1	4 600

Brno-střed vypravilo 84 sociálních pohřbů za 840 tis. Kč

„Často žádné příbuzné nemají, a když už ano, dali od nich ruce pryč.“

- Stojí přibližně 10 000 korun.
- Četnost v Brně umocňuje koncentrace velkých zdravotnických zařízení.
- *„Ve chvíli, kdy nás nemocnice o takové potřebě informuje, je již z její strany zpravidla ve spolupráci s policisty ověřené, že neboztíci nemají spřízněnou osobu, která se o to postará,“* informovala mluvčí brněnské části Kateřina Dobešová.
- Zpravidla jde o důchodce, kteří neuvedou žádné příbuzné.
- *„Žijí třeba v senior centru a za svého života se na zařízení pohřbu s nikým nedomluví.“*
- Kolegové využívají při dohledávání pozůstalých kontakty na obecní úřady.

„To byla také situace zemřelé, která měla tři dcery. Ty vysvětlily, že nemají příjmy na zaplacení kvůli mateřské dovolené, invalidnímu důchodu nebo nezaměstnanosti.“

https://brnensky.denik.cz/zpravy_region/socialni-pohrby-i-v-bucovicich-vyjimkou-bylo-posledni-rozloucení-s-bezdomovcem-2.html 21.02.2022 Jakub Dostál ~ Rubrika: Brněnsko

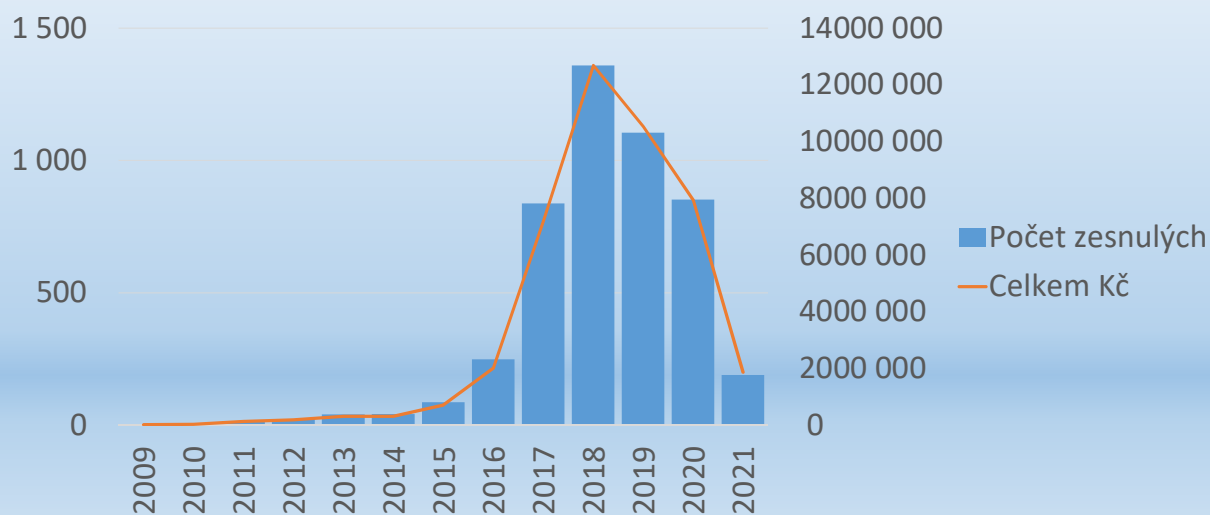
Přehled sociálních pohřbů vypravených v Olomouci

	celkem	pohřeb žehem	pohřeb uložením do hrobu	vydání urny blízké osobě
2019	28	28	0	4
2020	25	23	2	2
2021	35	33	2	6

Statistika sociálních pohřbů podle data úmrtí

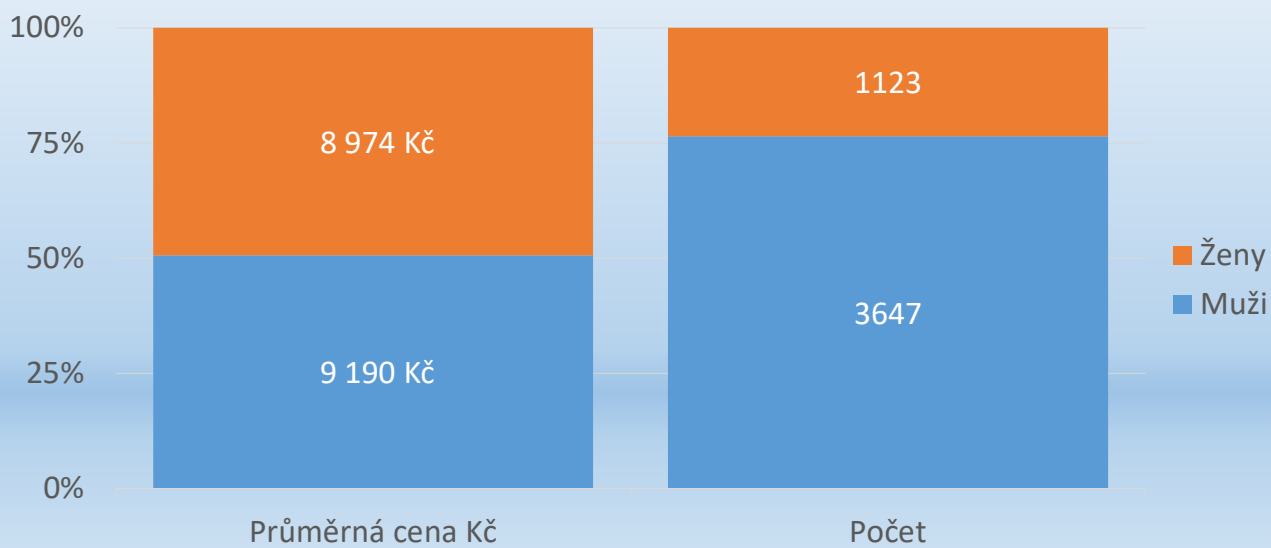
Vývoj počtu sociálních pohřbů 2009 - 2021

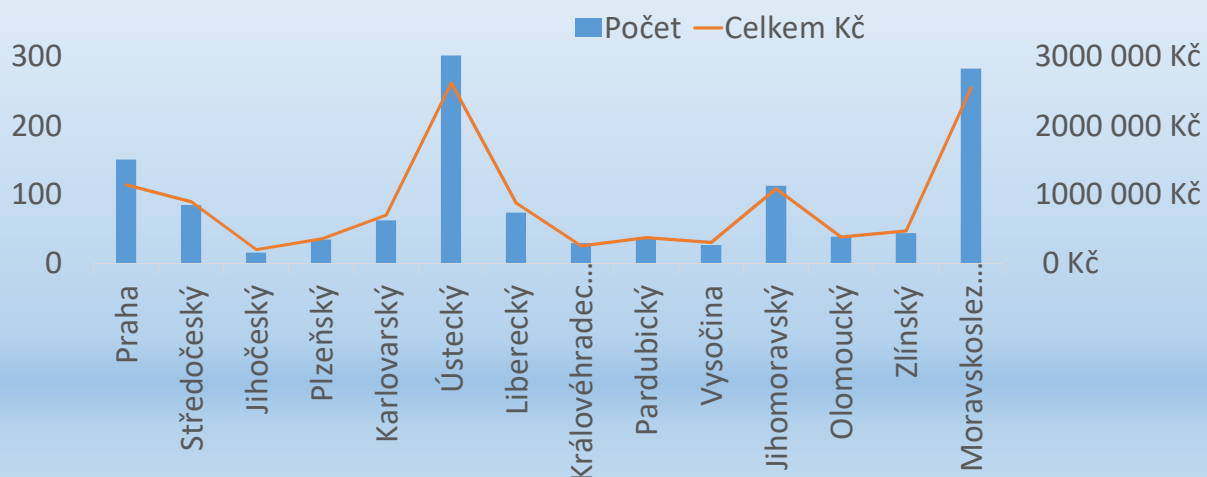
Statistika sociálních pohřbů 2018 - 2021

Cena a počet celkem

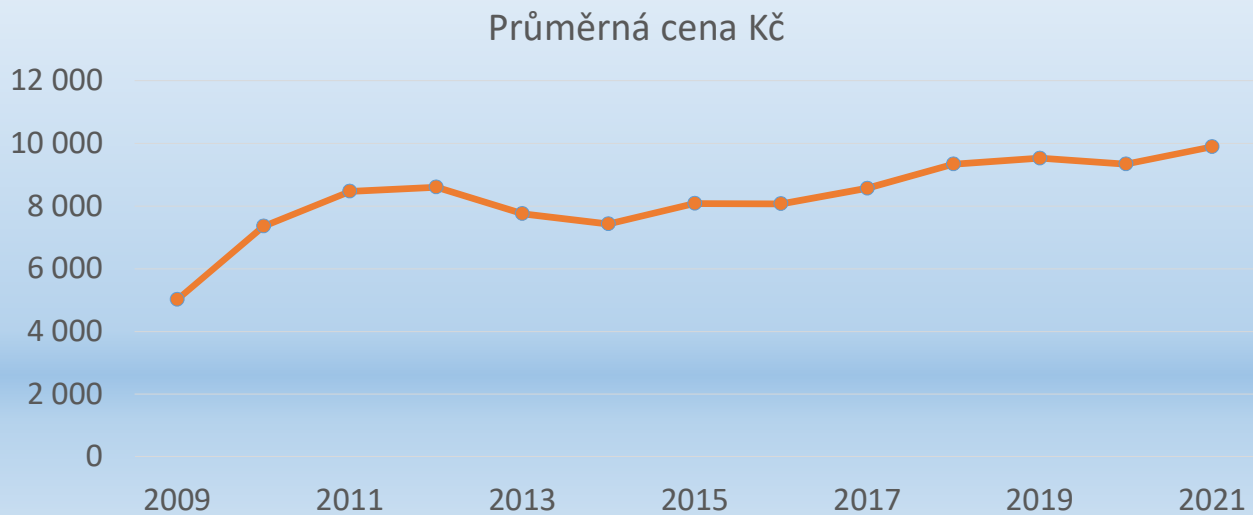

Statistika sociálních pohřbů dle zpracovaných žádostí Sociální pohřby podle krajů rok 2021

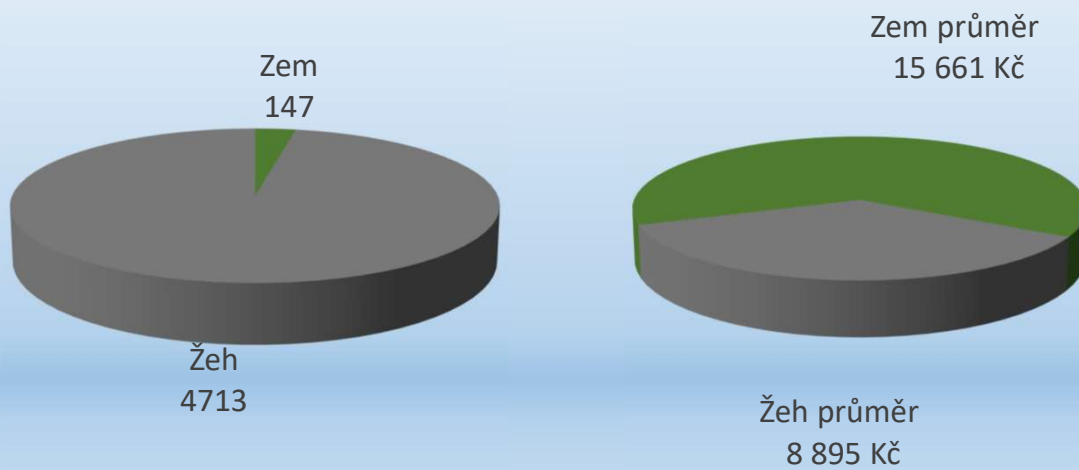
Vývoj průměrné ceny sociálních pohřbů 2009 - 2021

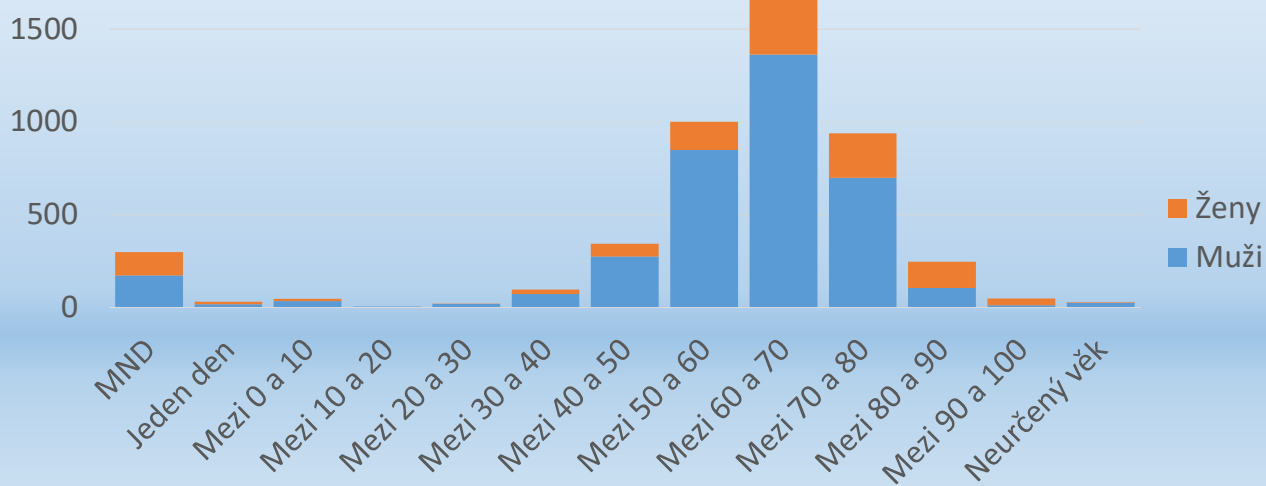
Statistika sociálních pohřbů 2018 - 2021

Poměr žeh vs. zem

Statistika sociálních pohřbů Počty podle věku

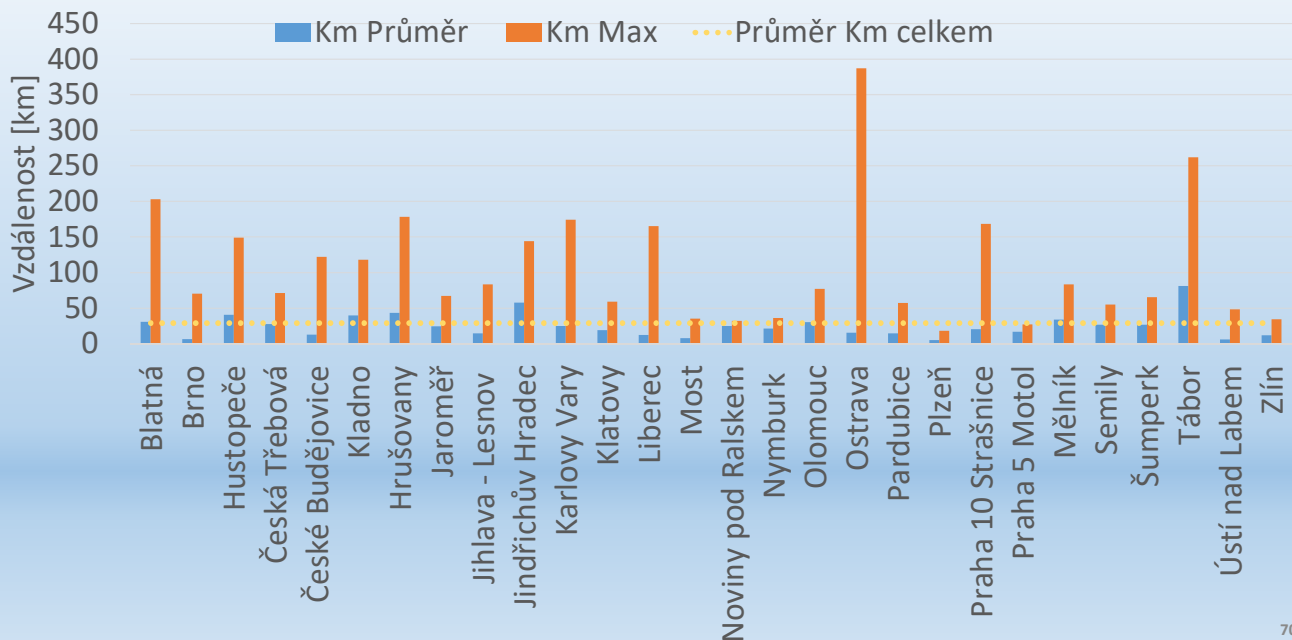
Nejpracovitější obce v digitalizaci od 1. 8. 2021

Obec	Kraj	Počet
Litoměřice	Ústecký kraj	15
Ostrava	Moravskoslezský kraj	14
Most	Ústecký kraj	11
Orlová	Moravskoslezský kraj	11
Podbořany	Ústecký kraj	8

Vzdálenost mezi krematoriem a obcí

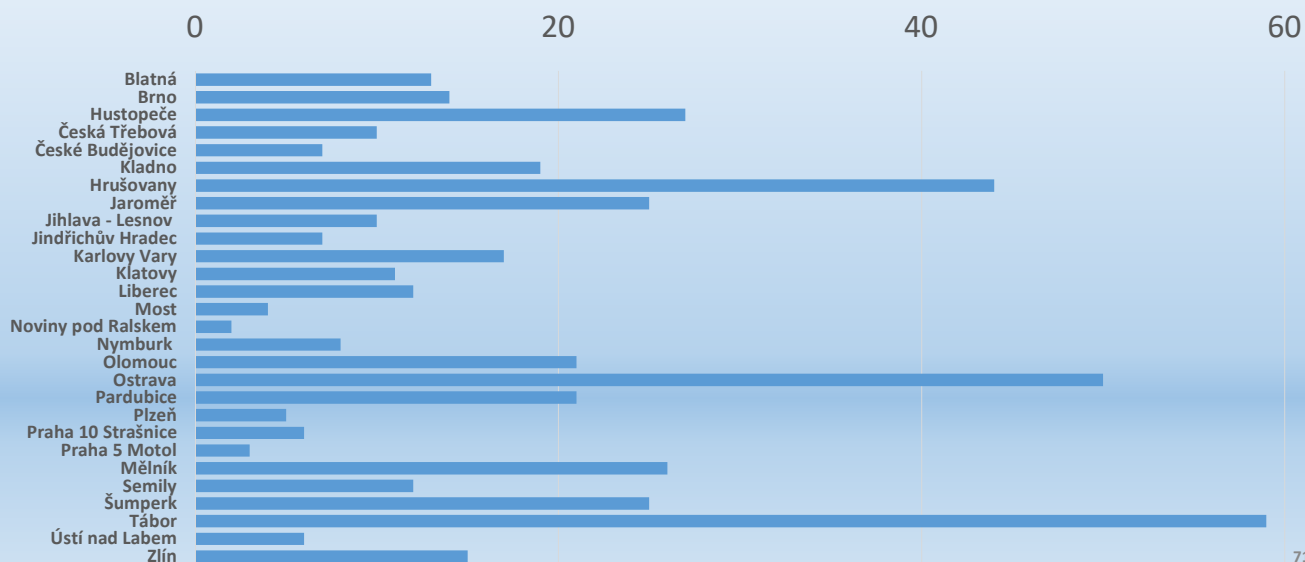
z dat sociálních pohřbů v letech 2018 až 2021

Počet obcí na krematorium

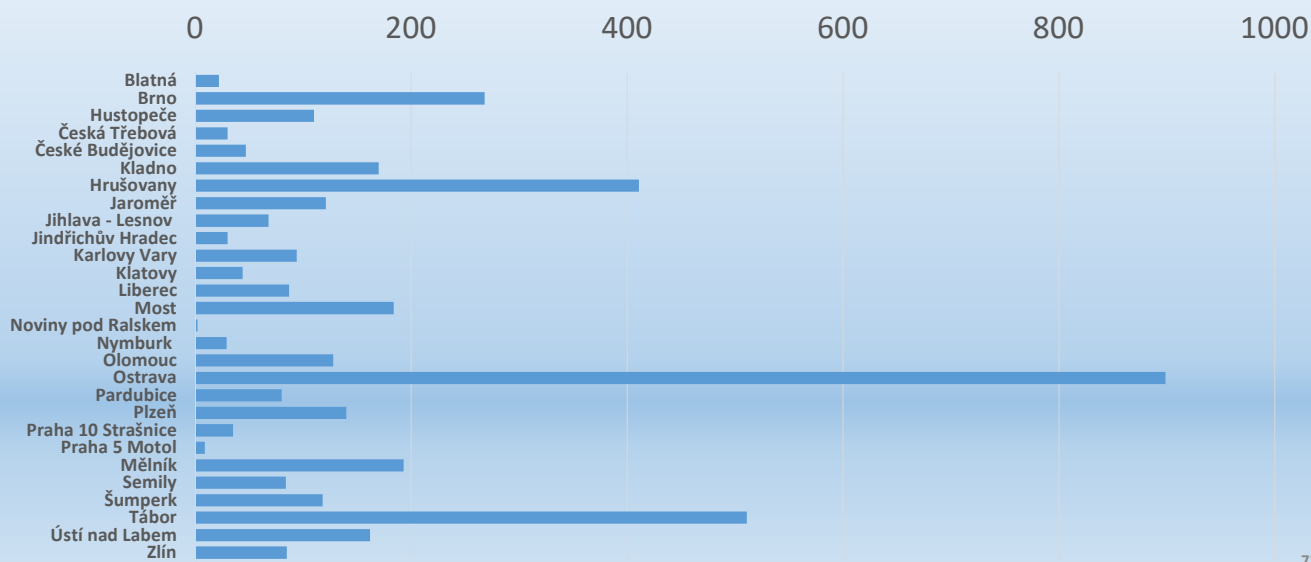
z dat sociálních pohřbů v letech 2018 až 2021

Počet sociálních pohřbů na krematorium

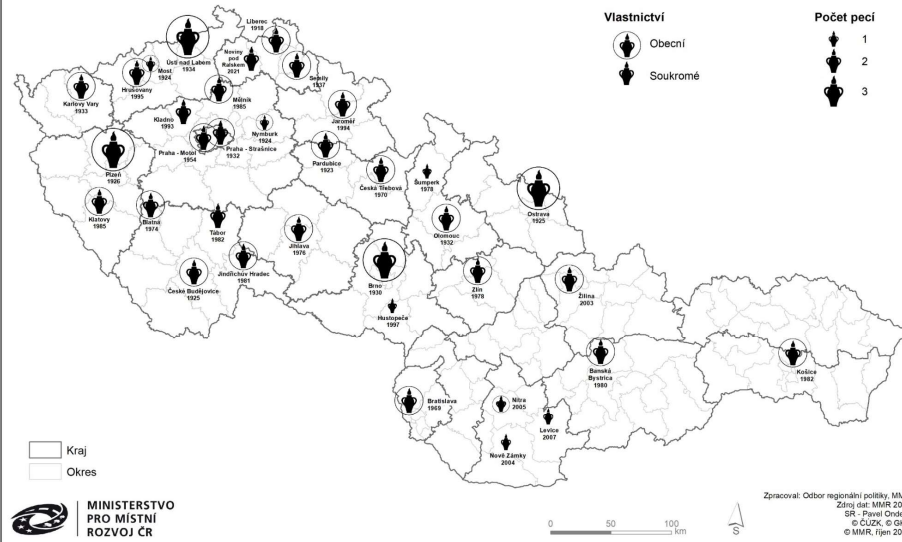
z dat sociálních pohřbů v letech 2018 až 2021

Krematoria 2021

PROVOZOVANÁ KREMATORIA V ČR A SR
dle vlastnictví, počtu pecí a roku uvedení do provozu

Výměr MF č. 01/2020 – část II.

Položka č. 12

- Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec podle § 5 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - do ceny lze zahrnout pouze náklady na přesně vyjmenované činnosti
 - do věcně usměrňované ceny lze zahrnout nájemné z pozemků pro hrobová místa maximálně ve stanovené výši v položce č. 2 oddíl A část I. nejdéle na dobu 10 let nebo na dobu tlecí a služby hřbitovní spojené s užíváním pronajatého hrobového místa no dobu jeho nájmu
 - náklady na uvedené činnosti lze zahrnout do ceny pouze za podmínky jejich skutečného provedení
 - při opakovaném provedení stejné služby lze náklady této služby zahrnout do věcně usměrňované ceny pouze jednou

Cenová regulace v oblasti pohřebnictví

Výměr MF č. 01/2020

Část I. oddíl A - maximální ceny stanovené MF

položka č. 2.2 Nájemné z pozemků pro hrobová místa

Část I. oddíl B - maximální ceny, které mohou stanovit kraje a obce

položka č. 7 Služby krematorií, ...

položka č. 8 Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady

položka č. 9 Pohřební služby

položka č. 10 Služby hřbitovní poskytované na veřejném pohřebišti

Část II. – věcně usměrňované ceny

položka č. 9 Služby krematorií, ...

položka č. 10 Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady

položka č. 11 Služby hřbitovní poskytované na veřejném pohřebišti

položka č. 12 Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec (§ 5 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví)

Výměr MF č. 01/2021

Část I. oddíl A - maximální ceny stanovené MF

položka č. 2.2 Nájemné z pozemků pro hrobová místa

Část I. oddíl B - maximální ceny, které mohou stanovit kraje a obce

položka č. 7 Služby krematorií, ...

položka č. 8 Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady

položka č. 9 Pohřební služby

položka č. 10 Služby hřbitovní poskytované na veřejném pohřebišti

Část II. – věcně usměrňované ceny

položka č. 9 Služby krematorií, ...

položka č. 10 Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady

položka č. 11 Služby hřbitovní poskytované na veřejném pohřebišti

položka č. 12 Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec (§ 5 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví)

Regulace cen v oblasti pohřebnictví 2022

Výměr MF č. 01/2022

Část I. oddíl B - maximální ceny, které mohou stanovit kraje a obce

položka č. 7 Služby pohřební

položka č. 8 Pronájem obřadních místností pro smuteční obřady

položka č. 9 Pohřební služby

položka č. 8 Služby hřbitovní v nařízeních obcí

Část II. – věcně usměrňované ceny

položka č. 9 Služby krematorií, ...

položka č. 10 Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec (§ 5 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví)

▪ Výměr 01/2022 byl uveřejněn 3. 12. 2021

- Cena zůstává i nadále „pod kontrolou“
- Výměr 01/2022 navazuje bez věcných změn na Výměr 01/2021, který zrušil věcné usměrňování tam, kde není považováno za nutné a kde zároveň stále mohou regulovat obce a kraje
- Výměr 01/2022 nadále omezuje roli státu a umožňuje zvýšení rolí obcí v oblastech hřbitovních služeb

▪ Služby hřbitovní v nařízeních obcí

- Obce **mohou** stanovit maximální cenu nájmu pozemků pro hrobová místa, nájmu hrobových míst („kolumbária“) a souvisejících služeb

Právní předpisy pro oblast cen

- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů

Právní předpisy pro oblast cen II

- Vyhláška č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů
- Cenová rozhodnutí cenových orgánů, Nařízení krajů a obcí (jen při přenesené působnosti)
- Kraj i obec mohou v současné době stanovit maximální cenu pronájmu u pozemků pro hřobová místa
- Cenové rozhodnutí Ministerstva financí - Výměř MF, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami (aktuální Výměř MF č. 01/2021)
 - [Cenový věstník 18/2020 | 2020 | Ministerstvo financí ČR \(mfcr.cz\)](#)

Výměr MF č. 01/2022

- Uplatnění maximálních cen a jejich výši vyhlašují kraje a obce nařízením při splnění podmínek stanovených v § 1 odst. 6 zákona o cenách.
- Vzor nařízení na internetových stránkách MF:
<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/organy-opravnene-k-regulaci-a-kontrola>.
- Pravidelné dohlídky ze strany MF (nad kraji a Prahou)

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

oddělení pohřebnictví
pohrebnictvi@mmr.cz

Děkujeme za pozornost

Příjmení	Jméno	Pevná linka	Mobil	Email
Augustinová	Hana	224 86 4079	703 870 961	Hana.Augustinova@mmr.cz
Dobrovolná	Tamara	224 86 4602	703 174 199	Tamara.Dobrovolna@mmr.cz
Kotrly	Tomáš	224 86 4146	731 628 189	Tomas.Kotrly@mmr.cz
Matys	Marián	224 86 4033	705 695 311	Marian.Matys@mmr.cz
Mičo	Milan	224 86 4635	731 628 389	Milan.Mico@mmr.cz